

kodás kettősségének: az állattenyésztésnek és a földművelésnek a következményei. Majd megemlíti, hogy hasonló udvarrendszer előfordul a skandináv parasztságnál, Öland, Gotland szigetén, továbbá a fehér- és kisoroszoknál. *Vuia* szerint, ha elfogadjuk *Rhamm*-nak azt a nézetét, hogy a kettős udvar kialakítása a régi gót népességnek tulajdonítható és a kisoroszok építkezésében északi germán törzsek befolyásának köszönhető, úgy feltételezhetjük, — írja *Vuia* — hogy a kettős udvart az erdélyi románoknál olyan északi germán törzsek honosították meg, akik „megálltak a mi tájunkon” (gótok, gepidák) vagy pedig a szlávok közvetítették. A kérdést azonban filológiaiilag is szükséges lenne megvizsgálni.⁹

Nézzük közelebbről a kettős udvarok eredetének kérdését.

Budapest.

(Folyt. köv.)

Gunda Béla

Szegedi tájszavak.

(A Szegedi Füzetek III. évfolyamában megjelent közlemények folytatása.)

kalányos: capsella bursa pastoralis L.

kaláris: kláris, gyöngyfűzér (régies)

kalicijó: kaució

kancahordó: egyfenekű hordó

kandarít: kanyarít

kantáros: kész, kapható valamire (kissé gúnyos). *A' mindönre kantáros!*

kapitáros: tőke, capitalis. *Kapitáros pénz.*

kapcs: kapocs

karmizsál: karmol

karos munka: olyan munka a kubikon, amelyikhez nem kell talicska.

kasutyi: félkegyelmű

katuska: ostoba, buta nő, *Nē nézzön mán ojan katuskának!*

é-kámpúl: elkábul, elalél

é-kápányoz: elvesz, elragad valamit (tréfás). *Mind ékápányosza előlle az önnivalót!*

kártyahányó: kártyavető (cigányasszony)

kártyaherbek: aki él-hal a kártyázásért. *De naty kártyaherbek az a Pista!*

kázmálódik: készülődik (az öltözésre mondják)

é-kászolít: készít. (pl. ételt)

⁹ *Vuia, R.*: Le village 39. l.

- kávéház*: árnyékszék [gúnyos]
kávéz: szükségét végzi [gúnyos]
késza: erszény, bugyelláris [tréfás]
keszegel: siet, iparkodik [tréfás]
késtet: késleltet
kévánat: ebben a kifejezésben: *kévánat ránézni!*
kíla: kiló; *kilaméter*: kilométer
kinanér: krinolin [régies]
kisdetős: kicsiny. *Kisdetős embör* stb.
kisfarsang: újbortól Szent Katalin napjáig (nov. 25.) terjedő idő, lakodalmat sokat ülnek rajta.
kiskendő: zsebkendő
kispálnya: a disznó kis gömböce, melyet disznótorkor rendszeren kásával töltenek meg
kispásztör: olyan gyerek, aki gyümölcseréskor parittyázással, vagy kerepeléssel igyekszik a madarakat a fától távoltartani
kiváltképpen: felesel, kötözködik, összeszólalkozik. *Mindég kiváltképezik velem.*
kocog: üget (a ló), siet (az ember)
kóconbóc: kócos, borzas
kodál: kotkodácsol a tyúk
koha: kova
kohant: vakkant (a kutya)
kókonnya: főtt tojás [kivesző szó]
kominista: kommunista
kommant: koppant. *Jó rákommantottak az újjára.*
kommen: konvent, az alsóvárosi franciskánus kolostor. *Mék a kommenba!* (inkább öregek mondják, ma jobban *klastrom* a neve)
kompjáró: rév, ahol a kompon való átkelésre várnak
komplamentomoz: udvarias bókokkal kedveskedik,
mögkompojodik: pillanatra megzavarodik a felfogása. *Egészen mögkompojodott a fejem.*
kikompónál: kitalál, kitervel, kiagyal valamit
konslibál: konskribál
koncol: üt-ver. *Minek koncolod azt a szögén gyөрököt?*
konstábel: rendőr (majdnem teljesen eltűnt szó)
kontrabont: baj, akadály, galiba
kontrektus: szerződés, kontraktus
konya: lekonyuló, kajla; *konyafülű*: kajlafülű
konyít: neheztel. *Nem tudom, mé' konyít rám!*
kikopik: nem ízlik neki valami. *Kikopik a dologbú.*
koplaló: a fuvarosok „standja”; *koplalós*: fuvaros
ê-kopoz: elkoboz
koráll: korainak tart
korcsija: 1. korcsolya, 2. az a két rudból álló eszköz, amelyen a boroshordót görgetik a kocsira, vagy le.

- korhódik: korhad
 korhog: nyikorog a lábbeli
 kóris: kórus
 kortyes: kortes; *kortyeskodik: korteskedik*
 koszmérkodik: ödöng, lábatlankodik (főképp gyerek). *Mindég ott.*
 koszmérkodik a zannya körül.
 koszmó: kosz, koszmós: koszos
 kótrámos: hóbertos
 kovártéj: kvártély, szállás
 köcsögtet: dédelget, kedvében jár valakinek
 ködmen: ködmön
 kölök: földbeásott kisebb karó, vagy akár rúd, amelyik nagyobb-
 nak megtámasztására szolgál.
 könnyessen: könnyen, könnyedén
 körösztoz: keresztbe rakja a kékéket
 kövércsütörtök: a hamvazószerdát megelőző csütörtök, amikor is
 bőségesen esznek
 közönn akarattá: egy akarattal
 kriptáj: kriptá
 Krisztus'koszorúja: *Dicentra spectabilis* DC. *jézusszíve* néven is
 ismerik
 kuci: kuckó
 kúdúl: koldul; kúdús: koldús
 kuka: süketnéma
 kukacos olló: a metsző ollónak az a fajtája, amelynek két szárát
 különleges (kukacszerű) rugó tartja össze
 kukog: egymagában ül, kuksol
 kulláncs: kullancs
 kumhátos: rosszkedvű, zsörtölődő természetű
 kúpol: keres. *Nagyon kúpolta a pénzt, de nem tanálta mög.*
 kúpolódik: keresgél. *Né kúpológggy mindég:*
 össze-kuporit: összekuporgat
 kurácástéj: rosszízű tej, amelyet a tehén ellés után ad.
 kuszpitol: ödöng, ácsorog, hiába vár. *Ott kuszpitoltam a piacon*
 egész délig, még sē gyűtt.
 kutyarosponon: gyalogszerrel [gúnyos]
 kutyaszilva: potyószilvaféle, melyet a kutya is meg szokott enni,
 [a MTSz adata hibás]
 kutyáz: kutyamódra úszik
 kutyuz: kiskutya, kutyakölyök
 lacis: lusta, renyhe
 lajha: langyos
 lam: lucskos. *csupa egy lam löttem.*
 lamos: lucskos, csatakos, piszkos
 lanyhos: langyos
 lappung: lappang
 lapútyi: alattomos, lapulós természetű

lasponya: lusta, kelletlen
lasponya: naspolya
ê-lábújhögyez: elszökik [tréfás]. *Mán mögén êlábújhögyezött a a kocsmába.*
látat: látszat, eredmény. *Nincs sèmmi látattya a dógodnak.*
legel a tűz: elharapódzik a tűz sokfelé.
lehög: liheg
râ-lehöl: elcsen, ellop
lelköl: kedvel valamit, rabja valaminek. *Nagyon lelköli az urát.*
lelkös állat: ember. *Azt lelkös állat nem bîri ki* (v. ö. oktalan állat: jószág).
lertáj: leltár; *lertájbiztos*: leltárbiztos, *lertájoz*: leltároz.
leveles: ludas, bűnös. *Leveles vagy*: rossz fát tettél a tűzre.
leves: rékli, blúz (elavult).
levesös: bőlevű. *Levesös dinnya* stb.
levator: revolver
lëtyu: hetes a kártyában [gúnyos]. *Csak ëgy lëtyum van tromf.*
lëlöküsméret: lelkiismeret
lëlökveszödelöm: civódás, perpatvar
lëvê-pivê: nagy garral. *együtt nagy lëvê-pivê.*
ligetös: ritkás, egyenetlen (a vetés)
limány: örvény
limbus: mélyenfekvő, süppedékes hely
lipántos: lompos, hanyagul öltözött (főképp: fehérnép)
lôhideg: a hideglelésnek egyik fajtája: az ember éhesnek érzi magát utána.
lôfol: siet [gúnyos].
lôggáz: lóbál
lôtyke: híg
lôtyönfitty: kótyonfitty. *Te lôtyönfitty!*
ludáj: főzeléknek való tök
macatol: maszatol
macánkó: picinyke
macskara: maskara
magánakvaló: önző. *De magadnak való vagy!*
magyarmiskásosan: alaposan, derekasan [tréfás].
magyaró: mogyoró
majj: legbelső része valaminek, zúg. *Benn van a majba.*
majzol: majszol
makog: hebeg, dadog (zavarában).
maksol: ízlik (étel)
makula: morzsányi, kicsiny. *Ëgy makula szömet nem adott belüle.*
mammog: mormog
mancs: tisztátalanul készített élede, kotyvalék. *Csupa mancs vót, nem birtam belüle õnni.*
mantyog: felesel, jár a szája

- émaratt pap*: olyan szerzetes, aki nem vállalja a regula szigoritását, de azért benne marad a rendben
- maránkó*: picinyke.
- marcingol*: marcangol, tép
- marhaállás*: a marha négy lába és feje, amelyből kocsonyát szoktak főzni. *Félállás*: két láb és félfej.
- marmog*: mormog
- masira*: gyufa (már csak öregek mondják)
- matéria*: anyag. (Öregek nem ismerik ezt a szót: anyag)
- matranistabót* — *matralistabót*: fűszer- és gyarmatárú nagykereskedés.
- matyi*: olyan kakas, amelynek a tökéletes kiherélése nem sikerült
- málédok*: mafla, szájatáti
- mámhúr*: mámor, *mámhúros*: mámoros (főkép: bortól, éjszakázástól)
- mártér*: mártír
- mártéromság*: martyrium, szenvedés
- mászkos*: kozmás (étel)
- mátulanfogva*: mátólfogva
- meddű*: meddő
- medenc*: medence; *medenc*—*medencöt*—*medence* (= medencéje)
- medvét fog az ágyás*: eső éri az ágyást
- meggyérési*: suhanc, kamasz
- émelléköl*: elmellöz
- mereszködik*: ácsorog. *Mindég az úccán mereszködik.*
- méhejj*: műhely
- méltóságos paszúr*: széleshüvelyű, nagyszemű babfajta.
- médál*—*métál*: az asszony nép nyakbavalója
- mihencséggé*: mihelyt. *Mihencséggé ráérők, mögcsinálom.*
- mindön okvetlenű*: okvetlenül
- mindön órára való*: terhes asszony, akinek lebetegedését minden pillanatban várják.
- mingyárjába*: mindjárt, hamarosan
- mirzsike*: kicsike
- mondola*: mandula
- mortyos*: dacos, morcos
- morzsa*: gyerekeken mutatkozó pattanásféle
- mostandon*: most
- mődájig*: meddig
- mög*: és (és-t szegedi ember csak az imádságban mond)
- möjenhojan*: milyen, miféle. *Én nem tudom, möjenhojan.*
- mörigy*: mirigy
- mugyi*: mutyi; *muggyiba*: együtt, közösen
- ki-múlik*: kifog rajta, nem fülk a foga hozzá. *Kimúlt a dologbú.*

(Folyt. köv.)

Bálint Sándor